

TÜRKÇE EĞİTİMİ ARAŞTIRMALARI

Editörler:

Doç. Dr. Fatih VEYİS

Doç. Dr. Fatih Mehmet CİĞERCİ

TÜRKÇE EĞİTİMİ ARAŞTIRMALARI

Editörler:

Doç. Dr. Fatih VEYİS

Doç. Dr. Fatih Mehmet CİĞERCİ

Yazarlar:

Abdullah ADIGÜZEL - Ayşe MENTİŞ TAŞ - Erdoğan KAYA - Arzu ARIKAN
Hafize ER TÜRKÜRESİN - Muhammet ÖZDEMİR - Mustafa HAMALOSMANOĞLU
Ümran Betül CEBESÖY - Şule KÖSEM - Yüksel Büşra YÜKSEL AYKANAT
Cemal TATLI - Özlem USLU - Zübeyde TECİMER ALTINEL - Damla ARIKOĞLU
Rümeysa Belkis ERKOYUNCU - Semanur SANCILI - Betül YILDIZ - Pınar ÇİLEK
Abdurrahman TÜRKER - Bilal YILDIRIM - E. Seda KOÇ - Mehmet Uğur KUTLUER
Numan BADEMLİ- Sueda MERMER - Turan GÜLÇİÇEK

E-ISBN: 978-625-5711-55-7

DOI: 10.54637/vizetek.9786255711557

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap elektronik ortamda yayımlanmaktadır.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Seda AYGÜN

Kapak Tasarımı: Vizetek Dizgi

Dizgi & Mizanpaj: Zeynep ERTUĞRUL

Yayın Tarihi: Ekim, 2025

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

Elektronik Yayın Formatı: PDF

Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

TÜRKÇE EĞİTİMİ ARAŞTIRMALARI

Editörler:

Doç. Dr. Fatih VEYİS
Doç. Dr. Fatih Mehmet CİĞERCİ

Yazarlar:

Prof. Dr. Esmâ DUMANLI KADIZADE
Prof. Dr. Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR
Prof. Dr. Şener DEMİREL
Doç. Dr. Seçil HİRİK
Dr. Öğr. Üyesi Faruk KAYMAN
Dr. Öğr. Üyesi Yelda KÖKÇÜ
Dr. Fadime AKGÜL ÇOBANOĞLU
Dr. Kayhan BOZGÜN
Öğr. Gör. Dr. Sibel BARCIN KIRDEMİR
Yüksek Lisans Öğrencisi Fatih KURTOĞLU
Yüksek Lisans Öğrencisi Yağmur İPEK
Taha Yasir CEVHER
Kübra GÜRTÜRK
Seyhan YILDIRIM DÖNER

(Yazarlar ünvan ve alfabetik sıraya göre sıralanmıştır)

Bölümler ve Yazarlar

Editörler:

Doç. Dr. Fatih VEYİS
Doç. Dr. Fatih Mehmet CİĞERCİ

1. Bölüm

Türkçe Eğitiminde Öğrenci Motivasyonu ve Kaygısının Yönetiminde Öğretmenin Rolü

Taha Yasir CEVHER

Hakkari Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı,
ORCID: 0000-0003-2437-2354

2. Bölüm

2024 Maarif Modeli Türkçe Dersi Programında Düşünme Becerilerinin Öğrenme Çıktılarına Yansımaları

Yüksek Lisans Öğrencisi Yağmur İPEK, Fırat Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
ORCID: 0009-0004-0751-233X

Dr. Öğr. Üyesi Yelda KÖKÇÜ, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
ORCID: 0000-0003-1232-5235

3. Bölüm

Yazma Becerisi Düşük Öğrencilerde Yazma Motivasyonunu Artırmaya Yönelik Stratejiler

Dr. Öğr. Üyesi Faruk KAYMAN, Hakkari Üniversitesi Eğitim
Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD,
ORCID: 0000-0002-7917-7188

4. Bölüm

6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Dinleme Metinlerinin Üst Bilişsel Dinleme Stratejilerine Uygunluğunun İncelenmesi

Seyhan YILDIRIM DÖNER Fırat Üniversitesi,
ORCID: 0000-0002-6778-4925
Prof. Dr. Şener DEMİREL, Fırat Üniversitesi,
ORCID: 0000-0002-0152-1081

5. Bölüm

İlk Okuma ve Yazma Öğretiminin Cumhuriyet Döneminden 2024 Maarif Modeline İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programlarındaki Yeri

Dr. Kayhan BOZGÜN, Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Temel Eğitim Bölümü.
ORCID: 0000-0001-9239-2547

6. Bölüm **İlkokul 4. Sınıf Türkçe Dersi Öğretiminde Kullanılan Yaratıcı Drama Yönteminin, Öğrencilerin Sözcük Öğrenme Motivasyonuna, Sosyal- Duygusal- Ahlâki Gelişimine, Konuşma Ve İletişim Becerilerine Etkisi**
Prof. Dr. Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği,
ORCID: 0000-0002-0458-3405
Öğretmen Kübra GÜRTÜRK, MEB,
ORCID: 0009-0007-6864-7424
7. Bölüm **Çocuk Edebiyatı Ürünleri İle Dijital Öğrenme: Trt Çocuk Kitaplık Uygulamasındaki Masalların Özetlenmesi Üzerine Bir İnceleme**
Öğr. Gör. Dr. Sibel BARCIN KIRDEMİR, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu,
ORCID: 0000-0002-7617-2699
8. Bölüm **Çocuk Edebiyatında Fantastik Kurgu İnceleme Teorisi: Yeşim Taşı Efsanesi Karanlık Dünyaya Yolculuk Örneği**
Prof. Dr. Esmâ DUMANLI KADIZADE, Mersin Üniversitesi,
ORCID: 0000-0002-6882-6234
Yüksek Lisans Öğrencisi Fatih KURTOĞLU, Mersin Üniversitesi,
ORCID: 0009-0005-1914-2708
9. Bölüm **Özgül Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerin Morfolojik Farkındalık Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Müdahaleler**
Dr. Fadime AKGÜL ÇOBANOĞLU, Muş Alparslan Üniversitesi,
ORCID: 0000-0003-3539-2027
10. Bölüm **Grice'ın Konuşma Kuralları ve Alt İlkeleri: Kuramsal Çerçeve ve İlkeler Arası Örüntüler**
Doç. Dr. Seçil HIRİK, Samsun Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
ORCID: 0000-0002-2698-9350

ÖN SÖZ

Bilimsel bilgi üretimi, her dönemde toplumsal dönüşümün en güçlü taşıyıcılarından biri olmuştur. Türkçe eğitimi alanında yürütülen çalışmalar, yalnızca dil öğretiminin yöntem ve tekniklerine katkı sunmakla kalmamakta; aynı zamanda bireyin düşünme biçimini, iletişim becerilerini, duyuşsal gelişimini ve kültürel kimliğini şekillendiren bir eğitim paradigmasının inşasına da öncülük etmektedir. **“Türkçe Eğitimi Araştırmaları”** kitabımız, bu anlayıştan hareketle hazırlanmış; Türkçe öğretiminin çağdaş yönelimlerini, kuramsal temellerini ve uygulama alanlarını çok boyutlu bir bakış açısıyla ele alan özgün çalışmaları bir araya getirmiştir.

Kitapta yer alan bölümler, Türkçe eğitiminin farklı boyutlarını bütüncül bir perspektifle ele almaktadır. Öğretmenlerin öğrenme ortamlarında motivasyon ve kaygı yönetimindeki rolleri üzerine yapılan çalışma, öğrenmenin duyuşsal temellerine dikkat çekmekte; öğrencinin içsel potansiyelini harekete geçirmede öğretmenin rehberlik gücünü vurgulamaktadır. 2024 Maarif Modeli Türkçe Dersi Öğretim Programı çerçevesinde kaleme alınan bölüm ise, düşünme becerilerinin öğrenme çıktılarındaki yansımalarını tartışarak yeni öğretim yaklaşımlarının bilişsel temellerini ortaya koymaktadır. Yazma, dinleme ve konuşma becerileri üzerine hazırlanan araştırmalar; dilin bilişsel ve üstbilişsel yönlerini incelemekte, özellikle yazma motivasyonunun geliştirilmesi, üstbilişsel dinleme stratejilerinin uygulanması ve yaratıcı drama yönteminin öğrenme üzerindeki etkilerini somut uygulama örnekleriyle göstermektedir. Bu araştırmalar, Türkçe öğretiminin yalnızca dilsel yeterliği değil; aynı zamanda öğrencinin duygu, düşünce ve değer dünyasını da biçimlendirdiğini göstermektedir.

Kitabın bir diğer bölümünde çocuk edebiyatı ve dijital öğrenme ortamlarının kesiştiği noktada, teknolojik araçların dil öğretiminde nasıl anlamlı bir biçimde kullanılabileceği tartışılmakta; dijital masal uygulamaları aracılığıyla çocukların yazma becerilerini ve kültürel farkındalıklarını nasıl geliştirdikleri analiz edilmektedir. Bunun yanında, fantastik kurgu inceleme teorisi üzerine hazırlanan çalışma, çağdaş çocuk edebiyatının mitolojik ve simgesel yapısını çözümleyerek edebî metinlerin eğitimde nasıl işlevselleştirilebileceğini göstermektedir. Bir diğer bölüm, özgül öğrenme güçlüğü türlerinden disleksi grubunda olan öğrencilerin fonolojik farkındalık becerilerinin gelişimine yönelik hazırlanmıştır. Grice’ın konuşma kuralları ve ilkeleri üzerine yazılan kuramsal bölüm ise, dilin iletişimsel boyutuna felsefi bir derinlik kazandırmakta; Türkçe eğitimi bağlamında anlam, bağlam ve etkileşim ilişkisini yeniden yorumlamaktadır.

Bu yönüyle kitap, Türkçe eğitiminin yalnızca bir ders alanı değil; düşünmeyi, hissetmeyi, üretmeyi ve anlam kurmayı merkeze alan bir insan yetiştirme alanı olduğunu ortaya koymaktadır. “Türkçe Eğitimi Araştırmaları” kolektif bir emeğin ürünüdür. Eserin ortaya çıkmasında katkı sunan tüm yazarlarımıza, bilimsel sorumluluk ve titizlikle yürüttükleri çalışmalar için teşekkür ederiz. Ayrıca, kitabın yayıma hazırlanma sürecinde destek veren tüm akademisyenlere ve değerlendirme kuruluna da şükranlarımızı sunarız.

Bu kitabın, Türkçe eğitimi alanında çalışan araştırmacılar, öğretmenler ve lisansüstü öğrenciler için hem teorik hem de uygulamalı bir başvuru kaynağı olarak değerlendirileceğine inanıyoruz. Türkçe’nin düşünceyi biçimlendiren, kültürü yaşatan ve insanı insana ulaştıran gücünü bilimsel bir zeminde yeniden anlamlandırma çabasına katkı sunmasını diliyoruz.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

Türkçe Eğitiminde Öğrenci Motivasyonu ve Kaygısının Yönetiminde Öğretmenin Rolü	1
--	---

Taha Yasir CEVHER

BÖLÜM 2

2024 Maarif Modeli Türkçe Dersi Programında Düşünme Becerilerinin Öğrenme Çıktılarına Yansımaları	16
--	----

Yağmur İPEK
Yelda KÖKÇÜ,

BÖLÜM 3

Yazma Becerisi Düşük Öğrencilerde Yazma Motivasyonunu Artırmaya Yönelik Stratejiler	52
--	----

Faruk KAYMAN

BÖLÜM 4

6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Dinleme Metinlerinin Üst Bilişsel Dinleme Stratejilerine Uygunluğunun İncelenmesi	79
---	----

Seyhan YILDIRIM DÖNER
Şener DEMİREL

BÖLÜM 5

İlk Okuma ve Yazma Öğretiminin Cumhuriyet Döneminden 2024 Maarif Modeline İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programlarındaki Yeri	118
---	-----

Kayhan BOZGÜN

BÖLÜM 6

İlkokul 4. Sınıf Türkçe Dersi Öğretiminde Kullanılan Yaratıcı Drama Yönteminin, Öğrencilerin Sözcük Öğrenme Motivasyonuna, Sosyal- Duygusal- Ahlâki Gelişimine, Konuşma ve İletişim Becerilerine Etkisi	144
---	-----

Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR
Kübra GÜRTÜRK

BÖLÜM 7

Çocuk Edebiyatı Ürünleri İle Dijital Öğrenme: Trt Çocuk Kitaplık Uygulamasındaki
Masalların Özetlenmesi Üzerine Bir İnceleme 222

Sibel BARCIN KIRDEMİR

BÖLÜM 8

Çocuk Edebiyatında Fantastik Kurgu İnceleme Teorisi:
Yeşim Taşı Efsanesi Karanlık Dünyaya Yolculuk Örneği 242

*Esmâ DUMANLI KADIZADE,
Fatih KURTOĞLU*

BÖLÜM 9

Özgöl Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerin Morfolojik Farkındalık Becerilerinin
Geliştirilmesine Yönelik Müdahaleler 268

Fadime AKGÜL ÇOBANOĞLU

BÖLÜM 10

Grice'ın Konuşma Kuralları ve Alt İlkeleri: Kuramsal Çerçeve ve
İlkeler Arası Örüntüler 295

Seçil HIRİK,

